https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.16

УДК 347.19 UDC

ПРАВОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАУКОВИХ ПАРКІВ ЯК КЛЮЧОВИХ СИСТЕМОУТВОРЮЮЧИХ ЕЛЕМЕНТІВ СУЧАСНИХ ЕКОСИСТЕМ МІСТА, ГРОМАДИ, РЕГІОНУ

LEGAL TRANSFORMATIONS OF SCIENCE PARKS BEING KEY SYSTEMIC ELEMENTS OF MODERN ECOSYSTEMS OF THE CITY, COMMUNITY, AND REGION

Алла ЗЕЛІСКО

докторка юридичних наук, професорка,
провідний науковий співробітник

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України (Київ)

Alla ZELISKO

Doctor of Law, Professor,
Leading Researcher

Academician F.H. Burchak Scientific Research Institute of Private Law and Entrepreneurship of the NALS of Ukraine (Kyiv)

https://orcid.org/0000-0002-1899-407X

В фокусі статті знаходиться наукові парки – юридичні особи, які здатні формувати ефективний комунікаційний та інноваційний майданчик для успішної взаємодії усіх елементів екосистеми: освіти, науки – бізнесу – держави та територіальних громад. Наукові парки створюються на базі закладів вищої освіти та наукових установ, тому вони акумулюють в собі інтелектуальний потенціал, здатні до функціонування на основі залучення інвестицій від бізнесу та стратегічної підтримки держави чи територіальної громади.

У статті підкреслюється, що наукові парки постійно знаходиться в стані зміни їх правового регулювання. Законодавець та науковці постійно знаходяться в пошуку тих правових механізмів, які здатні максимально реалізувати інноваційний потенціал наукових парків. Автор наголошує, що створення наукових парків та прийняття спеціального нормативного акта мало на меті запустити в дію механізми виходу ЗВО та наукових установ на ринок інновацій, активувати інноваційну діяльність загалом, активувати науковий потенціал ЗВО і наукових установ. Автор відстежує складний шлях еволюції наукових парків та наголошує, що спочатку наукові парки мали складний порядок

The article focuses on science parks, legal entities that are able to form an effective communication and innovation platform for the successful interaction of all elements of the ecosystem: education, science, business, the state and territorial communities. Science parks are created on the basis of higher education and research institutions, so they accumulate intellectual potential and are able to function on the basis of attracting investments from business and strategic support from the state or territorial community.

The article emphasises that science parks are constantly in the process of changing their legal regulation. The legislator and scientists are constantly looking for those legal mechanisms that can maximise the innovative potential of science parks. The author emphasises that the creation of science parks and the adoption of a special regulatory act were intended to launch mechanisms for HEIs and research institutions to enter the innovation market, to activate innovation activities in general, and to activate the scientific potential of HEIs and research institutions. The author traces the complex path of evolution of science parks and emphasises that initially, science parks had a complicated procedure for their creation due to the fact that they were

створення через ініціювання виключно закладом вищої освіти чи наукової установи та дозвіл уповноваженого органу державної влади. Подальші зміни у правовому регулюванні наукових парків спрямовані на спрощення їх регулювання та можливості залучення інвестицій.

Автором аналізується сучасний етап змін у регулюванні наукових парків. У статті робиться аналіз проекту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо стимулювання розвитку наукових парків». У статті відзначається системний характер запропонованих змін, які стосуються як спеціальних положень Закону України «Про наукові парки», так і податкового та митного законодавства. Звільнення від сплати ввізного/вивізного мита на устаткування та обладнання, встановлення податкових пільг є реально ефективними механізмами, здатними активізувати діяльність наукових парків. В площині системності обліку створення та припинення наукових парків позитивно сприймаються положення проєкту щодо розміщення публічної інформації наукового парку в Національній електронній науково-інформаційній системі.

На позитивне сприйняття заслуговують і положення проєкту, спрямовані на оперативність діяльності наукового парку, як-от скорочення строку розгляду інноваційного проєкту наукового парку центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах. В розрізі чергових змін регулювання наукових парків у статті зазначається доцільність створення наукових парків у організаційно-правовій формі товариства з обмеженою відповідальністю чи акціонерного товариства. Організаційно-правова форма повних та командитних товариств не є ефективною для наукових парків як ризикових юридичних осіб, які діють у сфері інновацій.

Ключові слова: юридична особа, приватне право, науковий парк, інновації,

initiated exclusively by a higher education institution or a research institution and required the permission of an authorised state authority. Subsequent changes in the legal regulation of science parks are aimed at simplifying their regulation and attracting investment.

The author analyses the current stage of changes in the regulation of science parks. The article analyses the draft Law of Ukraine ‘On Amendments to Certain Laws of Ukraine on Stimulation of Development of Science Parks’. The article notes the systemic nature of the proposed amendments, which relate to both special provisions of the Law of Ukraine ‘On Science Parks’ and tax and customs legislation. The exemption from import/export duties on equipment and facilities and the establishment of tax privileges are really effective mechanisms that can intensify the activities of science parks. In terms of systematic accounting of the creation and termination of science parks, the provisions of the draft law on the placement of public information of science parks in the National Electronic Scientific Information System are positively perceived.

The provisions of the draft law aimed at improving the efficiency of science park operations, such as reducing the timeframe for consideration of a science park innovation project by the central executive body that ensures the formation and implementation of state policy in the fields of education and science, scientific, scientific and technical activities, and innovation in these areas, also deserve a positive perception. In the context of the next changes in the regulation of science parks, the article notes the expediency of establishing science parks in the legal form of a limited liability company or a joint-stock company. The organisational and legal form of full and limited partnerships is not effective for science parks as risky legal entities operating in the field of innovation.

Keywords: legal entity, private law, science park, innovation, ecosystem, intellec-

екосистема, майнові права інтелектуальної власності, вклад до статутного капіталу, господарське товариство

tual property rights, contribution to the charter capital, business entity

Актуальність теми дослідження. Сучасні європейські тренди зорієнтовані у своїй більшості на сталості розвитку базових екосистем. Як зазначають дослідники, стратегія сталого розвитку передбачає стійке економічне зростання суспільства, що не зашкоджує довкіллю та узгоджене із соціальним розвитком суспільства. Останніми кроками на шляху формування стратегічної орієнтації на сталість розвитку суспільства, зазначає І. Якименко, стала стратегія Європа 2020, прийнята у 2010 р. і націлена на «розумне, стале та соціально орієнтоване зростання», а також сформована Європейською Комісією у 2019 році Європейська Зелена Угода (The European Green Deal), яка окреслила масштабні цілі щодо сталого розвитку Європейського співтовариства, спрямовані на перетворення Європи до 2050 року у кліматично нейтральний континент [1, с.7].

Вказані фактори визначають актуалізацію синергетичних системних підходів до дослідження взаємодії структурних елементів сучасних екосистем. Сталість розвитку екосистеми є результатом гармонійного взаємовпливу основних її компонентів один на один і, як наслідок, визначає стабільну і поступову динаміку екосистеми в цілому. Якщо розглядати такі екосистеми на рівні міста, громади чи регіону, то основними її елементами виступає «наука та освіта – бізнес середовище – держава, територіальна громада». Саме у площині науки та освіти наукові парки є тим ресурсом, який здатен забезпечити ефективний комунікаційний та інноваційний майданчик для успішної взаємодії усіх елементів екосистеми. Вказане твердження співвідноситься із нормативно визначеним у ч. 3 ст. 2 Закону України «Про наукові парки» положенням, за яким наукові парки провадять свою діяльність, керуючись екологічними цінностями, принципом екологічної безпеки, відповідно до глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 "Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року" [2]. Будучи заснованими на базі закладів вищої освіти чи наукових установ та акумулюючи в собі їх інтелектуальний потенціал, наукові парки здатні до ефективного функціонування на основі залучення інвестицій від бізнесу та стратегічної підтримки від держави чи територіальної громади. Таким чином, наукові парки є ключовим елементом для успішної взаємодії та комунікації усіх елементів сучасних екосистем. Вказані аргументи визначають перманентно притаманну затребуваність розглянутої теми для науки і практики.

Наукові парки в розрізі належності їх до юридичних осіб були предметом досліджень багатьох відомих цивілістів, зокрема, В.І. Борисової, В.М. Бутузова, В.А. Васильєвої, О. М. Вінник, О.В. Дзери, О.Р. Кібенко, В.М. Кравчука, І.М. Кучеренко, О.В. Розгон, І.В. Спасибо-Фатєєвої та ін. Не зважаючи на увагу науковців, наукові парки залишаються актуальною площиною для проведення подальших розвідок, так як їх правове регулювання відзначається високим рівнем динамічності. Законодавець та науковці постійно знаходяться в пошуку тих правових механізмів, які здатні максимально реалізувати інноваційний потенціал наукових парків. Чинний Закон України «Про наукові парки» зазнає постійних змін та доповнень, а у січні 2025 року відбулося громадське обговорення чергового законопроєкту щодо змін правового забезпечення діяльності наукових парків, організоване МОН [3].

Метою даного дослідження є окреслити основні вектори подальшої трансформації наукових парків як ключових елементів сучасних екосистем для максимальної активації їх інноваційного потенціалу.

Виклад основного матеріалу. Прийняття у 2009 року спеціального Закону України «Про наукові парки» мало на меті запустити в дію механізми виходу ЗВО та наукових установ на ринок інновацій, активувати інноваційну діяльність загалом, активувати науковий потенціал ЗВО і наукових установ. Первинно наукові парки створювались як інструмент можливості для ЗВО чи наукових установ виходу на ринок інновацій. Наукові парки у первинній редакції

Закону концептуально передбачались як такі, які створюються виключно з ініціативи ЗВО III-IV рівня акредитації чи наукової установи, з дозволу міністерства, і в яких ЗВО чи наукові установи мали особливий статус, пов'язаний із контролюючими функціями щодо діяльності наукових парків. Однак, прийняття означеного Закону не виправдало покладених на нього сподівань в силу недоліків самого ж спеціального акту. Відсутність чіткості положень щодо форми створення наукових парків, дозвільний порядок їх створення, відсутність належного рівня фінансування інноваційних проєктів наукових парків, складність закупівель через процедури публічних закупівель тощо не дозволили стати науковим паркам повноцінними учасниками інноваційної діяльності.

Подальші кроки законодавця щодо удосконалення правового регулювання наукових парків, зокрема у 2021 році не змінили суттєво ефективності діяльності наукових парків. Кількість тих із них, які реально функціонували була мінімальною, незважаючи на відмову від дозвільного порядку їх створення, від особливого статусу ЗВО чи наукової установи саме як ініціатора створення та їх контролюючих функцій, на визначення створення наукових парків в організаційно-правовій формі господарського товариства. Щодо останнього аспекту регулювання наукових парків, то варто підкреслити, що форма господарського товариства передбачає на практиці п’ять організаційно-правових форм, але не всі із них, на нашу думку, відповідають природі наукових парків. Наукові парки займаються інноваційною діяльністю, для якої характерний високий ризиковий характер. Відтак, вважаємо, що організаційно-правова форма повних та командитних товариств не є тією формою, яка буде вдалою для наукових парків. Та й на практиці, навряд чи така форма буде обрана засновниками для наукового парку в силу підвищених ризиків діяльності та субсидіарної відповідальності за зобов’язаннями товариства усім своїм майном. Окрім того, для повних і командитних товариств характерна відсутність органів управління, в силу чого управління справами здійснюється усіма учасниками спільно, а ведення справ реалізується одним чи кількома учасниками відповідно до положень засновницького договору. Видається, що посилена особиста участь в діяльності повного та командитного товариства та субсидіарна відповідальність учасників (повних учасників у випадку командитного товариства) за зобов’язаннями товариства всіх своїм майном не є тими факторами, які сприятливі для ефективної діяльності наукових парків. Як результат, можемо стверджувати, що для наукових парків найбільш вдалою з позицій інтересів засновників (учасників) наукового парку є організаційно-правова форма товариства з обмеженою відповідальністю та акціонерного товариства, як класичних об’єднань капіталів із класичними механізмами корпоративного управління.

Попри наявність не вирішених чітко суто правових аспектів діяльності наукових парків, варто вказати на те, що основними перешкодами у їх ефективній діяльності стала відсутність комплексного закріплення системи митних, валютних, податкових пільг та належної фінансової підтримки пріоритетних інноваційних проєктів наукових парків; а також забезпечення реальної можливості для ЗВО і наукових установ ефективно реалізувати свої корпоративні права в силу створення і участі в науковому парку.

З огляду на зазначені обставини очікуваною слід вважати чергову активізацію трансформаційних процесів щодо нормативного регулювання наукових парків, яка проявилася, зокрема через механізми внесення КМУ та пропозиції МОН для громадського обговорення чергового проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо стимулювання розвитку наукових парків», що охоплює проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо стимулювання розвитку наукових парків», проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового Кодексу України щодо стимулювання розвитку наукових парків» та проєкт Закону України «Про внесення змін до Митного Кодексу України щодо стимулювання розвитку наукових парків»[3].

Однією з базових позитивних характеристик запропонованого Законопроєкту є системний характер запропонованих ним змін, які стосуються не лишень спеціальних положень Закону України «Про наукові парки», але й податкового та митного законодавства. Звільнення від

сплати ввізного/вивізного мита на устаткування та обладнання, встановлення податкових пільг є реально ефективними механізмами, здатними активізувати діяльність наукових парків та вивести їх із «паралітичного» стану.

З такого погляду однозначно позитивно слід оцінити ряд запропонованих у проєкті до Закону України «Про наукові парки» нормативних змін. Зокрема, вдалою слід визнати з позиції практичного функціонування наукових парків запропоновану нову редакцію ст. 19 Закону щодо включення до переліку того, що звільняється від сплати ввізного мита (наукове, лабораторне обладнання а також комплектуючі та матеріали, передбачені проектом наукового парку, що ввозяться науковим парком для його виконання,) також і *дослідницького та виробничого обладнання*; частину 2 ст. 20 проєкту щодо права засновників та партнерів наукових парків, надавати *державне або комунальне майно в оренду для виконання проектів наукових парків зареєстрованих згідно з частиною другою статті 15 цього Закону, без проведення аукціону*; частину 5 ст. 20 проєкту про можливість передачі приміщень ЗВО чи наукових установ у безоплатне користування в разі володіння ними більш як 50 відсотками статутного капіталу наукового парку за умови, що ці приміщення не використовуються в основній діяльності ЗВО чи наукової установи тощо.

В площині системності обліку створення та припинення наукових парків позитивно сприймаються положення проєкту щодо розміщення публічної інформації наукового парку в Національній електронній науково-інформаційній системі. До такої інформації віднесено, зокрема, Програму розвитку наукового парку, повідомлення про створення наукового парку і інформацію про розмір статутного капіталу, спосіб та джерела його формування; копію установчого документа наукового парку, засвідчену уповноваженою особою наукового парку; відомості про наявну та потенційну виробничу, інженерну, транспортну і соціальну інфраструктури, що будуть використовуватися в діяльності наукового парку (ст. 7 Законопроєкту).

На позитивне сприйняття заслуговують і положення проєкту, спрямовані на оперативність діяльності наукового парку, як-от скорочення строку розгляду інноваційного проєкту наукового парку центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій на 15 календарних днів з дати його подання замість 45 днів, які передбачаються у чинній редакції для проведення відповідних експертиз проєкту (ст. 15 Законопроєкту).

Вдалою також видається запропонована трансформація кола засновників та партнерів наукового парку, якими можуть бути *фізичні та юридичні особи*. Вказане положення іде в унісон із прийнятим 9 січня Законом «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об’єднань юридичних осіб», який передбачає поступовий перехід до системи юридичних осіб, установлених в ЦК України [4], а можливість залучення фізичних осіб є механізмом, спрямованим на розширення можливостей щодо інвестицій в розвиток наукових парків. Хоча, варто відзначити, що аналіз спеціальних нормативних актів, які установлюють спеціальне правове регулювання інноваційних структур, дозволяє зробити висновок про притаманність для останніх лише юридичних осіб як учасників. Наприклад, положення ст. 1 Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», згідно із якими учасники технологічного парку - юридичні особи - суб'єкти наукової, науково-технічної, підприємницької діяльності [5]. Вочевидь, саме такі нормативні вимоги щодо суб’єктного складу учасників інноваційних структур продиктовані високим ризиком інноваційної діяльності і конструкція юридичної особи вважається такою, яка може зайти з більшим за обсягом капіталом та можливостями в якості засновника (учасника) інноваційної структури.

Варто відзначити також позитивно у проєкті Закону України «Про наукові парки» тенденцію до спрощення правового регулювання наукових парків через застосування механізму звичайного декларування (повідомлення) про створення наукового парку Національну електронну науково-інформаційну систему, або, у разі неможливості доступу, засобами поштового зв’язку про своє створення центральний орган виконавчої влади, що забезпечує

формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій протягом 7 календарних днів з дня його державної реєстрації та надсилає додатки: інформацію про розмір статутного капіталу, спосіб та джерела його формування; копію установчого документа наукового парку, засвідчену уповноваженою особою наукового парку; відомості про наявну та потенційну виробничу, інженерну, транспортну і соціальну інфраструктури, що будуть використовуватися в діяльності наукового парку.

Видається, що саме інформація про джерела формування статутного капіталу (в силу специфіки обов'язкової наявності вкладів ЗВО чи наукових установ у вигляді майнових прав інтелектуальної власності) та інформація про наявність виробничої, інженерної, транспортної і соціальної інфраструктури є обов'язковими умовами ефективності та спроможності наукового парку. Відтак, нормативне формулювання законодавцем таких положень у зазначеній редакції свідчить про системне бачення ним основи для ефективності діяльності наукових парків в України.

Попри зазначений перелік позитивних характеристик трансформованого статусу наукових парків і законодавчих положень проєкту, що його окреслюють, варто вказати на певні проблемні аспекти тлумачення окремих положень законопроєкту. Поміж означених, у першу чергу, варто мабуть згадати про те, що у проєкті не уточнено організаційно-правову форму господарського товариства для створення наукового парку. Низька ефективність окремих організаційно-правових форм господарських товариств для наукових парків була нами аргументована вище у статті. Зокрема, у даному питанні варто враховувати те, що науковий парк створюється для діяльності у сфері інновацій, має іманентно характерний для нього ризиковий характер діяльності. З огляду на вказане, очевидно, що форма повного і командитного товариства для наукового парку є максимально непридатною, позаяк пов'язана із особистим характером участі в управлінні діяльністю повного товариства чи командитного товариства та субсидіарною відповідальністю за зобов'язаннями товариства всіх майном учасників. Як наслідок, ще раз варто відзначити доречність закріплення на нормативному рівні можливості створення наукового парку в тих формах господарського товариства, які є класичними об'єднаннями капіталів – акціонерного товариства, товариства з обмеженою чи додатковою відповідальністю.

Не позбавлений проєкт Закону також потреби корекції окремих положень, які не зовсім відповідають канонам інституту юридичної особи, статус якої надається науковому парку. Зокрема, у ст. 7 проєкту, а саме у частині 7 викликає зауваження положення, згідно із яким «7. Інформація про створені наукові парки, їх установчі документи та зміни до них є публічною, доступ до такої інформації забезпечується:

засновниками (учасниками, акціонерами) шляхом розміщення на своєму офіційному вебсайті». Виходячи із елементарних канонів інституту юридичних осіб та того, що наукові парки створюються згідно того ж проєкту у формі господарських товариств, саме господарське товариство є суб'єктом правовідносин і саме товариство в особі його органів управління, зокрема виконавчого органу може мати такого роду обов'язки, але в жодному разі не засновники наукового парку, які набувають з моменту його державної реєстрації статусу учасників, яким належать корпоративні права.

Визначаючи положення, які є максимально ефективними для успішної діяльності наукових парків, варто відзначити первинними поміж них можливість оборотоздатності тих об'єктів права інтелектуальної власності, які ними будуть продукуватися та майнових прав інтелектуальної власності на такі об'єкти. Враховуючи те, що саме заклади вищої освіти та/або наукові установи вкладають в наукові парки інтелектуальний ресурс у об'єктивній формі майнових прав інтелектуальної власності, то постає нагальне питання надання їм можливості розпоряджатися таким інтелектуальним ресурсом. І мова іде не лише про сам процес вкладу їх майнових прав інтелектуальної власності в статутний капітал наукового парку, але й про те, що такі об'єкти права інтелектуальної власності створюються науковими та науково-педагогіч-

ними працівниками і майнові права інтелектуальної власності можуть знаходитися у площині спільного здійснення їх як працівником, так і роботодавцем (можливість урегулювання цих питань встановлена законодавчо у договорів між закладом освіти чи науковою установою та їх працівником). Відповідно, для ефективного використання майнових прав інтелектуальної власності закладами вищої освіти та/або науковими установами видається логічним врегулювати питання участі і працівників у наукових парках або ж встановлення для них відповідних механізмів стимулювання їх інтелектуальної діяльності у прив'язці до діяльності наукових парків.

Не вирішеним у проєкті також залишається і питання можливості оборотоздатності тих об'єктів інтелектуальної власності, які будуть результатом діяльності уже наукових парків як окремих юридичних осіб. Видається, що можливість продажу продукованих ними інноваційних продуктів є необхідною передумовою для реальної їх прибутковості та ефективності діяльності в умовах конкурентної ринкової економіки.

Висновок. Підсумовуючи викладені положення, варто відзначити, що конструкція наукового парку відзначається високим рівнем динаміки правового регулювання, що свідчить про максимально важливу її роль в розвитку інноваційної діяльності як на рівні держави, так і на рівні окремих екосистем. Запропонований проєкт Закону України «Про наукові парки» свідчить, на нашу думку, про орієнтацію на спрощення функціонування наукового парку на ринку інновацій та вмикання максимально механізмів щодо залучення інвестицій до нього. Варто відзначити, що будь-яке реформування наукових парків повинне відбуватися в руслі збереження ролі закладів вищої освіти та наукових установ у їх створенні та діяльності, позаяк саме їх вклад робить унікальною конструкцію наукового парку. Науковий парк здатен стати фундаментальним елементом для логічної та продуктивної взаємодії усіх інших елементів екосистеми, в результаті чого оптимально поєднуватиметься наука, освіта, бізнес та інтереси держави і територіальних громад. Викладені трансформаційні процеси викристалізовують поступово наукові парки як динамічну та максимально придатну для інвестування організаційно-правову форму юридичної особи, яка є, водночас, ефективною формою реалізації закладами освіти та науковими установами їх інтелектуального ресурсу.

Посилання:

1. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В Ничик, О. В. Мартинюк. К.: НУХТ, 2022. 337 с.

2. Про наукові парки: Закон України від 25 червня 2009 року № 1563-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2009. № 51. Ст.757. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1563-17#Text.

3. Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких Законів України щодо стимулювання розвитку наукових парків», запропонований МОН для громадського обговорення (внесений Кабінетом Міністрів України – Шмигалем Денисом Анатолійовичем, 26 грудня 2024 року). URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/gromadske-obgovorennya/2024/12/26/01/1-proyekt-zu-pro-vnesennya-zmin-do-deyakykh-zu-rozvytku-naukovykh-parkiv-26-12-2024.docx

4. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб від 09.01.2025 р. № 4196-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text

5. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 6 липня 1999 року N 991-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text.

Статтю було подано	17.03.2025	The article was submitted
Статтю було прийнято	15.04.2025	The article was accepted